

Attraktive erhvervsuddannelser – bedre overgange, hvad skal der til?

Netværkskonference tirsdag d. 3. december 2013 kl. 10.00 – 15.30
i DGI-byen i København

På denne netværkskonference er temaet "overgange" og de problemstillinger og muligheder, der knytter sig hertil. Hvordan kan erhvervsuddannelserne gøres mere attraktive, og hvordan kan overgangen fra folkeskole til erhvervsuddannelse i praksis foretages på nye måder, med nye samarbejdsflader og nye strukturer? Dette belyses i det indledende oplæg og diskuteres i seks workshops med praktikere fra vejledningsområdet og fra skoler, som på forskellig vis bidrager til bedre overgange for de unge ved at samarbejde på nye måder med virksomheder, folkeskoler, efterskoler, produktionsskoler etc.

Overgange handler også om, at de unge skal definere deres roller på et arbejdsmarked og i samfundet. Hvilken rolle spiller *køn* for de unges uddannelsesvalg? Det synes ikke at være så centralt i debatten for tiden. Vi stiller derfor spørgsmålet om, hvorfor de fleste erhvervsuddannelser på forhånd har afskåret sig fra den ene halvdel af en ungdomsårgang? Nemlig den halvdel, der har det 'forkerte' køn, f.eks. piger i tømrerfaget og drenge i frisørfaget eller i social- og sundhedsuddannelserne? I Norge forsøger man for alvor at gøre noget ved det. To forskere har netop afsluttet et 5-årigt projekt om piger i auto- og elfaget, og vi skal høre om de perspektivrige resultater og erfaringer med den meget omfattende indsats, der er gjort for en ændre strukturer og kultur. Vi afslutter konferencen ved at lægge op til debat om, hvad vi kan lære af de norske erfaringer og hvad vi i en dansk kontekst kan gøre for at nedbryde de kønsmæssige barrierer, når det gælder unges valg af uddannelse.

Konferencen henvender sig til alle interessenter indenfor erhvervsuddannelsesområdet.

Program

09.15 – 10.00: Ankomst og morgenmad

10.00 – 10.10: Velkomst ved chefkonsulent Lisbeth Magnussen, NCE, Metropol

10.10 – 10.35: *Fremtidens erhvervsskoleelever*

Direktør for Danske Erhvervsskoler, Lars Kunov

Optagelseskrav på erhvervsuddannelserne er en del af reformudspillet fra regeringens side. Er det løsningen på alle de krav og forventninger erhvervsuddannelser har og bør stille til elever fra folkeskolen? Hvis Danske Erhvervsskoler skulle opstille en ønskeliste, hvilke krav skulle man så stille til eleverne og til folkeskolen?

Det samme gælder vejledningen og information om erhvervsuddannelserne set i lyset af, at under 20 % af de unge påbegynder en erhvervsuddannelse og i visse kommuner langt under 10 %.
Hvordan ser ønskesedlen ud, når det gælder den vejledning, elever og forældre får om erhvervsuddannelserne?

Efter indlægget er der mulighed for spørgsmål

10.50 – 12.10: *6 workshops*

(se beskrivelse nederst i programmet) – husk valg ved tilmelding!

12.20 – 13.20: Frokost

13.25 – 14.20: *Overgang og det "forkerte" køn*

Elinstallatører, lektorer og projektledere Inger Vagle og Ellen Møller, Høgskolen i Oslo og Akershus, Norge

Flere unge skal vælge en erhvervsuddannelse, men hvorfor har flere af disse uddannelser på forhånd afskåret sig fra den ene halvdel af en ungdomsårgang? Nemlig den halvdel, der har det 'forkerte' køn, fx piger i elfaget og drenge i frisørfaget?

Inger Vagle og Ellen Møller, som selv har en el-faglig baggrund og er ph.d.-studerende, har fulgt og dokumenteret det 5-årige projekt "Piger i auto- og elfag" (www.jenteribilogelektro.no), som har skullet gøre det mere attraktivt for unge kvinder at vælge de typiske mandefag og forbedre virksomhedskulturen på en sådan måde, at hverdagen for kvinder i branchen skulle blive bedre og mere attraktiv.

Hvordan ændrer man kultur og får opbygget et bedre omdømme? Hvordan koble udviklingen i virksomhederne og i uddannelsessystemet så det giver resultater? Inger og Ellen formidler de norske erfaringer med centrale parters samarbejde som forudsætning for friere uddannelsesvalg inden for erhvervsuddannelserne.

14.20 – 14.35: Pause (kaffe/te)

14.35 – 15.30: Spørgsmål og debat på baggrund af oplæg

Farvel og tak for i dag.

Praktiske oplysninger:

Tilmelding kan ske her: metropol.registrering.nu

Tilmelding **senest d. 18. november**

Pris for hele arrangementet inkl. forplejning: 1.595 kr. Afmelding efter 25. november medfører fuld betaling

[Information om DGI-byen](#)

Yderligere info fås hos Lisbeth Magnussen, NCE, Metropol
limg@phmetropol.dk, tlf. direkte 7248 7021

www.forsker-praktiker.delud.dk

Workshop 1

Hvordan gør vi op med tabermyten om EUD hos de unge og deres forældre?

Muligheder og barrierer set med UU-perspektiv

v/souschef Claudia Dose, UU Sjælsø

Workshoppen tager afsæt i undersøgelser om unge og deres uddannelsesvalg, hvad og hvem påvirker de unges valg, og ikke mindst hvilken betydning har det. Den efterfølgende diskussion vil blive vinklet i et konstruktivt fremtidsperspektiv med fokus på, hvad erhvervsskoler og UU-vejledere kan gøre for få forældres og unges øjne op for erhvervsuddannelsernes mange muligheder.

Vejledningen i overgangen fra grundskolen til ungdomsuddannelserne er oppe imod stærke kræfter: Forældrene (især mor) og den velmenende klasselærer, der ofte understøtter historien om, at det almene gymnasium er en direkte adgangsbillet til "det gode liv". Oven i dette har vi praktikpladsmanglen og dermed en gruppe unges bristede forventninger om at færdiggøre deres erhvervsuddannelse.

Mens de gymnasiale uddannelser fikst kan beskrives som "en overskuelig pakke" med indbyggede valgmuligheder og et attraktivt ungdomsmiljø, så kæmper UU-vejlederne for at skabe gehør for de muligheder, der ligger i de 12 indgange på EUD: Via introbesøg, brobygning, uddannelsesmesser, forældreaftener og fokus på "skills" forsøger UU-vejlederne at bygge bro over en nærmest "bundløs grav af uvidenhed". Men stærke fortællinger og strukturer får de unge til at vælge efter deres egen forestilling om, hvem de gerne vil være: Hvem vil starte på en uddannelse, som alle kan blive erklæret uddannelsesparate til, og som man ikke nødvendigvis kan gøre færdig?

Workshop 2

Forbedrede overgange fra grundskole og produktionsskole til erhvervsuddannelser

– et udviklingsprojekt på tværs

Med eksempler fra det merkantile og social- og sundhedsområdet

v/underviser Birgitte Schou, Silkeborg Handelsskole

Uddannelseschef Doris Jensen, Social- og Sundhedsskolen i Silkeborg

Lektor Jette Larsen og lektor Henriette Duch, VIA

Otte erhvervsskoler arbejder i projektet på at forbedre overgangen til erhvervsuddannelserne for de unge, der kommer fra grundskolen eller en produktionsskole. Det er forskelligt fra skole til skole, i hvilke faser af overgangen, de har fokus. Nogle arbejder med forløb før starten på ungdomsuddannelse, andre med introduktionsforløb. På forskellige måder arbejdes der med skole- og læringsmiljø.

Der præsenteres eksempler fra Silkeborg Handelsskole og Social- og Sundhedsskolen i Silkeborg. På det merkantile område arbejdes der især med introduktionsforløbet og de første måneder efter optagelsen. Der indgår fx koncept for introduktionssamtaler, kontaktlærerollen, studietimer, introduktion til uddannelsesretninger og øget forældresamarbejde. Desuden inddrages en studierejse. På Silkeborg Social- og Sundhedsskole er der fokus på en 10. klasse efter 20/20-modellen. Udfordringen er at lette og kvalificere overgangen for de 20/20-elever, der vælger at fortsætte på det ordinære 40-ugers grundforløbshold.

I projekterne arbejdes der efter indsats-teori, og Danmarks Evalueringsinstitut skal evaluere arbejdet med dette.

I workshoppen vil hovedvægten ligge på de praktiske erfaringer fra skolerne, men Professionshøjskolen VIA, som faciliterer og koordinerer skolernes indsatser, vil bidrage med overvejelser om professionshøjskolens rolle i projektet.

Workshop 3

Industriprojektet – erhvervsorienterede overgange mellem efterskole og EUD

v/viceforstander Gitte Christiansen, Dejbjerglund Efterskole

De sidste to år har vi på Dejbjerglund Efterskole arbejdet med et industriprojekt i samarbejde med Efterskoleforeningen og Industriens Fond. Projektets formål er at åbne de unges øjne for karrieremuligheder i industrien og motivere til valg af erhvervsuddannelse. Blandt midlerne er praktikforløb, obligatorisk og frivillig brobygning, virksomhedsbesøg, udpegnings af læremester for den unge og undervisning på og fra erhvervsskoler.

Projektet har hos os fyldt 8 timer pr. uge. Undervisningen har henholdsvis ligget på erhvervsskolerne, i virksomhederne og på efterskolen. Eleverne arbejder med samme emne alle tre steder, og de oplever derfor, at der er stor sammenhæng mellem teorien på skolen og praktikken i virksomhederne eller på erhvervsskolerne. Sammenhængskraften er afgørende for projektet og en væsentlig faktor for elevernes motivation.

Vi oplever, at eleverne bliver mere engagerede i den teoretiske undervisning og føler sig "voksne" og taget alvorligt, fordi de er tilknyttet en rigtig arbejdsplads. Samarbejdet med en virksomhed og en erhvervsskole modner dem og kvalificerer deres overvejelser over valg af uddannelse/ungdomsuddannelse.

Man vil på denne workshop få mulighed for at høre om projektet både set fra virksomhedens, erhvervsskolens og efterskolens synsvinkel, og emner som forventningsafstemning, samarbejde og struktur vil bl.a. blive belyst.

Workshop 4

9.klasse på en erhvervsskole – erfaringer og perspektiver

v/praktikcenterleder Pauli Hjorth Hansen, Campus Bornholm

Skoleleder Henrik Ipsen, Rønneskolen

Folkeskolelærer Thomas Jackson, Erhvervsklasse 9.

Mange af de elever, der kommer direkte fra folkeskolen, falder fra i erhvervsuddannelserne. Hvad kan der gøres for at forbedre overgangen?

Efter Campus Bornholm og UU Bornholms vurdering er en af årsagerne, at eleverne ikke er forberedt godt nok, hverken fagligt eller personligt.

Derfor etablerede vi i 2010 et forsøg med en Erhvervsklasse 9. permanent fysisk placeret på Campus Bornholm med to folkeskolelærere som gennemgående undervisere.

Desuden blev en del af undervisningen integreret i Campus Bornholms værksteder, der blev gjort udstrakt brug af virksomhedspraktik og idræt og anden fysisk aktivitet blev prioriteret højt.

Forsøget er i 2013 blevet gjort til en permanent, godkendt af Bornholms Regionskommune og lige nu planlægges der fra kommunens side én yderligere Erhvervsklasse 9., denne gang målrettet SOSU-området og det merkantile område.

Hvordan styrkes fokus på bedre overgang til ungdomsuddannelse? De første 3 år i folkeskolen hedder indskoling, hvorfor hedder de sidste 3 år ikke udskoling?

Bør ungdomsuddannelserne og virksomhederne involveres meget mere i undervisningen i folkeskolens øverste klasser?

Workshop 5

Indvielses- og afgangsritualer i erhvervsuddannelserne

v/adjunkt og antropolog Suna Møller Christensen, NCE, Metropol

De gamle lav havde specielle ritualer for de særligt indviede og gymnasierne har i dag rusture, studenteraktiviteter, studenterafslutningen og studenterhue som markør for et særligt fællesskab. Hvordan, hvor og hvornår indvies erhvervsskoleelever i deres fremtidige erhverv?

Uddannelse har traditionelt været betragtet som en overgang mellem barn og voksen eller mellem ung og voksen og som adgang til det ansvarlige fællesskab. I en uddannelseskontekst afsætter overgange med rituel betydning nye stier for unge mennesker at træde ad, når de forholder sig til uddannelse, til arbejde og til deres liv.

Med afsæt i en antropologisk forståelse af ritualer diskuteres det at være elev på en erhvervsuddannelse i dag, herunder forholdet mellem værdier i praktikken og værdier på skolen.

Workshoppen er en blanding af oplæg og debat og deltagerne forventes at bidrage med egne erfaringer.

Workshop 6

Særlige talentforløb – spot på og udvikling af talenterne i erhvervsuddannelserne?

v/projektchef John Vinsbøl, Selandia og Talentvejen.nu og to repræsentanter fra en af de deltagende skoler

Hvordan differentierer vi undervisningen i endnu højere grad end i dag? Kan vi tillade os at sige, at nogle elever er mere talentfulde end andre? Og kan vi via talentudvikling gøre erhvervsuddannelserne mere attraktive?

Med udgangspunkt i antagelsen om, at mindst 10 % af alle erhvervsuddannelseselever besidder særlige talenter, der både er fagligt funderet og som har et innovativt og kreativt islæt, har en gruppe af erhvervsskoler i samarbejde med en række virksomheder, valgt at arbejde med metoder til at tiltrække elever med særligt talentpotentiale. På skolen får de mulighed for at deltage i specielt tilrettelagte talentforløb som en del af deres erhvervsuddannelse og det giver mulighed for, udover deres 'almindelige' undervisning, at få en række yderligere kompetencer både på skolen og i virksomhederne.

Bag projektet står Danmarks Vækstråd og Erhvervsstyrelsen og projektet skal understøtte vækst- og innovationsdagsordenen med målrettet kompetenceudvikling af erhvervsuddannelseselever, der skal motiveres til at blive på uddannelsen og udvikle deres talent.

Projektets formål er også at styrke overgangen til ungdomsuddannelserne ved at tiltrække nye målgrupper for erhvervsuddannelserne, som måske ville have valgt en gymnasial uddannelse. Projektet fokuserer på talentudvikling med afsæt i to vigtige elementer. Dels et tættere og stærkere samarbejde med virksomhederne. Dels et imageløft til erhvervsuddannelserne, som på sigt skal tiltrække flere unge til netop disse uddannelser. Projektet stiller således også nye udfordringer til innovative kompetencer for underviserne på erhvervsuddannelserne.

Kan arbejdet med talentudvikling tiltrække nye målgrupper af elever?